

9.10.2003

2332/4/02

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Terhi Arjola

**SAMAAN ASIAKOKONAISUUTEEN LIITTYVIEN ASIOIDEN
SYYTEHARKINNAN AJANKOHTA**

1

KANTELU

A arvosteli oikeusasiamiehelle osoittamassaan 30.9.2002 päivätysssä kirjeessä Turunmaan kihlakunnansyyttäjän B:n menettelyä. A kertoi muun ohessa, ettei B ollut ilmoittanut hänelle C:tä koskeneesta syyttämättäjäättämispäätöksestä ennen samaan asiakokonaisuuteen liittyvän rikosasian käräjäoikeuskäsittelyä. A katsoi B:n näin menetellessään evänneen häneltä mahdollisuuden nostaa itse syyte C:tä vastaan vireillä olleen oikeudenkäynnin yhteydessä. Lisäksi A arvosteli B:n menettelyä edellä mainitussa käräjäoikeuskäsittelyssä sekä asian hovioikeuskäsittelyssä. Kirjoituksen mukaan B oli hoitanut asiaa erittäin passiivisesti ja aikaansaamattomasti.

A katsoi, ettei apulaisvaltakunnansyyttäjän B:lle antama huomautus ollut riittävä toimenpide. A pyysi oikeusasiamiestä muun muassa nostamaan syytteen B:tä vastaan ja vaatimaan rangaistusta virkavirheestä ja virkavelvollisuuden täyttämättä jättämisestä.

2

SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin kihlakunnansyyttäjä B:n selvitys.

3

RATKAISU

3.1

C:tä koskeneen asian ratkaisemisesta

Totean, että A oli ennen nyt kysymyksessä olevaa kanteluaan kannellut kihlakunnansyyttäjä B:n menettelystä valtakunnansyyttäjänvirastoon. Sanotussa kantelussa oli arvosteltu muun muassa B:n menettelyä C:tä koskeneen asian ratkaisemisessa. Valtakunnansyyttäjänvirastossa asia oli ratkaistu x.x.2001. Sanotussa päätöksessä apulaisvaltakunnansyyttäjä oli katsonut kihlakunnansyyttäjä B:n menetelleen virheellisesti, koska B oli syyteharkintaa suorittaessaan jättänyt asianomistajien oikeusturvaan kuuluvan toissijaisen syyteoikeuden käyttämismahdollisuuden asianmukaisesti huomioon ottamatta, vaikka hänen tiedossaan oli ollut, että asianomistajilla oli C:hen kohdistuva rangaistusvaatimus. Apulaisvaltakunnansyyttäjä oli antanut B:lle huomautuksen tämän virheellisen menettelyn johdosta.

Omasta puolestani yhdyn apulaisvaltakunnansyyttäjän esittämään

arvosteluun. Tällaisessa tapauksessa syyteharkinnan tekeminen kummankin rikoksesta epäillyn osalta yhtäaikaisesti tai ainakin siten, että mahdolliset rangaistusvaatimukset voitaisiin käsitellä samassa oikeudenkäynnissä, olisi ehdottomasti ollut asianmukainen menettelytapa. Pidän kihlakunnansyyttäjäsyyttäjä B:n menettelyä oikeudenkäynnistä rikosoikeudenkäynnissä annetun lain 1 luvun 14 §:n ja yleisistä syyttäjistä annetun lain 1 §:n nojalla selvästi virheellisenä.

Syyteharkintaratkaisun tekoaikana voimassa olleen rikoslain 40 luvun 11 §:n mukaan tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan varoitukseen tai sakkoon virkamies, joka virkaansa toimittaessaan huolimattomuudesta muulla kuin 5 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla rikkoo tai jättää täyttämättä virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa, eikä teko huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen.

Teon rangaistavuus siis edellyttää, että virkavelvollisuus perustuu virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin ja ettei se ole laissa tarkoitetuilla perusteilla kokonaisuutena arvostellen vähäinen. Syyteharkinnan tekemisestä tällaisessa tapauksessa, jossa kahden eri epäillyn eri rikokset kytkeytyvät toisiinsa ei ole ehdottomia säännöksiä, vaan kysymys on aina osaksi tarkoituksenmukaisuusharkinnasta. Vaikka olenkin edellä katsonut syyttäjän menettelyn asiassa virheelliseksi rikosoikeudenkäyntiä ja syyttäjän toimintaa koskevien säännösten perusteella, on huomattava, että menettelyn katsomiselle rikosoikeudellisesti rangaistavaksi on asetettu niin virheen oikeudellisen perustan kuin vaikutusten ja kokonaismerkityksenkin osalta edellä kerrotut lisävaatimukset.

Arvioidessani syyttäjän kerrotun menettelyn vaikutusta A:n oikeusasemaan, olen ottanut muun ohella huomioon sen, että apulaisvaltakunnansyyttäjä on A:n kirjoituksen johdosta omassa ratkaisussaan tehnyt uuden syyteharkinnan C:n osalta. Hän on päätenyt siihen, ettei syytteen nostamiseen C:tä vastaan vesiliikenne rikkomuksesta tai kuolemantuottamuksesta ole lainmukaisia edellytyksiä. Asiassa ensimmäisen syyteharkintaratkaisun tehnyt ma. kihlakunnansyyttäjä D oli aikanaan päätenyt samaan lopputulokseen.

Edellä esittämäni perusteella ja huomioon ottaen myös sen, että apulaisvaltakunnansyyttäjä on jo antanut kihlakunnansyyttäjä B:lle huomautuksen tämän virheellisen menettelyn johdosta, asia ei anna puoleltani aihetta enempään kuin että saatan käsitykseni kihlakunnansyyttäjä B:n menettelyn virheellisyydestä hänen tietoonsa vastaisen varalle.

3.2

Kihlakunnansyyttäjä B:n menettely muilta osin

Käytettävissäni olevan selvityksen perusteella katson, että B ei ole asiassa muilta osin menettänyt oikeusasiamiehen toimenpiteitä edellyttävällä tavalla.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.1 esittämäni käsityksen kihlakunnansyyttäjä B:n menettelyn virheellisyydestä B:n tietoon vastaisen varalle. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aihetta.

Kantelukirjoituksen liitteet palautetaan oheisena.